

Harkinnanvaraiset valtionavustukset vesistökuunnostuksiin

Järvi-ilta
6.11.2019
KVVY, Tampere

Taskinen Salla

6.11.2019

Sisältö

- Harkinnanvaraiset vesistöavustukset
 - Lainsäädäntö
 - Avustuksen hakeminen
 - Lupatarpeen arviointi
 - Maksatus ja raportointi
- Muita rahoituslähteitä

Harkinnanvaraiset vesistöavustukset

- Ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön määrärahoista
 - Nyt lisänä Ympäristöministeriön Vesiensuojelun tehostamisohjelmassa osoittamat rahat
- Haku vuosittain syksyllä, tämän vuoden haku nyt käynnissä, päättyy **maanantaina 2.12.2019**
- Avustuksen määrä yleensä 50 % hankkeen kokonaiskustannuksista – omarahoitusta tarvitaan!
- Avustus maksetaan jälkikäteen
- Valtioneuvoston asetus 714/2015 vesistön ja vesiympäristön tilaa parantavien hankkeiden avustamisesta

Avustusta voidaan myöntää hankkeeseen, joka

- Edistää vesistön ja muiden pintavesien **monipuolista ja kestäväää käyttöä**
- Edistää vesistön ja muiden pintavesien **hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä**
- Vähentää tulvimisesta, pitkäaikaisesta kuivuudesta tai muista **epätavallisista vesiolosta aiheutuvaa vaaraa** ja niistä aiheutuvia **edunmenetyksiä**
- Edistää **kalan kulkua** tai kalakantojen **luontaista lisääntymistä** tai parantaa mahdollisuuksia **kestävään kalastukseen**
- Edistää **vesiluonnon monimuotoisuutta**
- Vähentää **vesistöön jääneistä rakenteista** tai sinne joutuneista aineksista vesistössä tai sen ranta-alueella **aiheutuvaa vaaraa** tai niistä aiheutuvia **edunmenetyksiä**
- **Täydentää tai parantaa toimenpidettä**, joka valtion tuella on aiemmin toteutettu vesistössä tai maalla, tai **vähentää** tällaisesta toimenpiteestä aiheutuneita **edunmenetyksiä**

Hanketyyppejä

- **Selvityshankkeet – Olisiko tästä ideasta hankkeeksi?**
 - Kuormitus selvitys, luontokartoitus
 - Vedenpinnan nostohankkeen toteutumisedellytysten selvitys
- **Suunnitteluhankkeet – Millainen hanke olisi paras?**
 - Kunnostussuunnitelman laatiminen
 - Pohjavesialueen suojelusuunnitelma
 - Rakenteiden suunnittelu
- **Toteutushankkeet – Konkreettisia tekoja**
 - Hoitokalastus, niitto, virtavesikunnostus
 - Lupamaksut
 - Myös tiedotus ja neuvonta tärkeää! Tupailat, kyläillat, uutiskirjeet...

Avustusta voidaan myöntää kustannuksiin, jotka syntyvät

- **Yleispiirteisestä suunnittelusta**, joka on tarpeen 4 §:ssä tarkoitettujen hankkeiden valitsemiseksi ja alueelliseksi kohdentamiseksi
- Hankkeen toteuttamiseen osallistuvien tahojen **järjestäytymisestä vesioikeudelliseksi yhteisöksi tai muuksi oikeushenkilöksi**, jolle hanketta varten tarvittavat luvat ja avustus voidaan myöntää
- Hankkeen **suunnittelusta ja toteuttamisesta**
- Hankkeesta aiheutuvien **vahinkojen estämisestä**
- Hankkeen toteuttamiseksi vaadittavista **luvista perittävistä maksuista**
- Hankkeen toteuttamiseen välittömästi liittyvien säädösten ja lupien mukaisten **velvoitteiden täyttämisestä**
- Hankkeen **vaikutusten seurannasta**

Mihin avustusta ei saa käyttää?

- Avustusta saa käyttää vain myöntöpäätöksessä mainittuihin toimenpiteisiin ja tarkoituksiin
 - Suuremmat muutokset vaativat ilmoituksen/keskustelua ELY:n kanssa, mahdollisesti muutospäätöksen
- Jatkuvaluonteisiin käyttökustannuksiin
 - Esim. sähkö-, kemikaali- tai huoltokulut ovat hakijan maksettavia kokonaisuudessaan
- Asianosaisten keskenään sopimiin haittakorvauksiin
 - Viranomaispäätökseen (AVI:n lupa) perustuviin haittakorvauksiin sen sijaan voi hakea avustusta
- Toimiin, jotka on aloitettu ennen hakemuksen jättämistä
- Haja-asutusalueen jätevesineuvontaan ei saa enää avustusta

Avustuksen osuus kustannuksista

- Yleensä **50 %**, mutta voi olla suurempi seuraavista syistä:
- Hanke edistää vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisen vesienhoitosuunnitelman ja merenhoitosuunnitelman sekä niitä toimeenpanevien toimenpideohjelmien toteuttamista
- Hanke sisältyy tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaiseen **tulvariskien hallintasuunnitelmaan**
- Hanke vahvistaa uhanalaisten tai vaarantuneiden **vaelluskalakantojen elinvoimaisuutta**
- Hanke edistää vesiluonnon monimuotoisuutta luonnonsuojelulain (1096/1996) 7 tai 77 §:ssä tarkoitettuun **suojeluohjelmaan tai Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella**
- Kyse on 4 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettusta **valtion tuella aiemmin toteutettuun toimenpiteeseen** liittyvästä hankkeesta

Hyvän hankkeen edellytyksiä

- Hankkeen **kustannusten tulee olla kohtuullisia** saatavaan hyötyyn nähden
 - Ei tehdä kallista, työlästä tai haittaa aiheuttavaa toimenpidettä, jos vaikutus järven tilaan on vähäinen
- Kunnostustarve tiedossa
 - Mikä heikentää vesistön tilaa? → Puututaan oikeisiin ongelmiin
 - Tunnistettu vesienhoitosuunnitelmassa ja toimenpideohjelmassa, kalatiestrategiassa, tulvariskien hallintasuunnitelmassa
 - Hyvää huonompi ekologinen tila, tai tilan huononemisen riski
 - Tarvittaessa kaksiosainen hanke – ensin kunnostustarpeen selvitys ja suunnitelman laatiminen, toisessa vaiheessa toteutus
- Hanke edistää useaa tavoitetta

Hyvän hankkeen edellytyksiä

- Kunnostustoimet on huolella valittu juuri ko. kohteelle
 - Kustannustehokkuus
 - Pitkäaikainen hyöty ja sen ylläpito
- Hanke on yleishyödyllinen
 - Ei vain yhden maanomistajan tai ranta-asukkaan etu
- Hankkeella yleinen kannatus ja hyväksyntä
 - Edellytys vedenpinnannostohankkeissa
 - Suositeltavaa muissa hankkeissa
- Hankkeen lupa-asiat ovat kunnossa tai selvitetty
 - Maanomistajien ja vesialueen omistajien luvat
 - Tarvittavat ympäristöluvut (ELY-keskus antaa lausunnon lupatarpeesta)

Kuka on sopiva hakija?

- Hakijana yleensä yhteisö tai yhdistys, kuntakin voi hakea
 - Järven kunnostus- tai suojeluyhdistys, osakaskunta
- Kyettävä vastaamaan hankkeen toteutuksesta ja avustuksen käytöstä
 - Vastuutahona aina hakija eikä esimerkiksi konsultti tai urakoitsija
- Hakijalla oltava yhdistyksen allekirjoitusoikeus
 - Todennettava asiakirjalla
- Hankkeiden toteuttamisvalmius eduksi

Hankesuunnitelma ja muut liitteet

- **Pääsisältö: Mitä ollaan tekemässä, missä/millä alueella ja miksi?**
- Kartta alueesta ja suunniteltujen toimenpiteiden sijoittumisesta
- Toimenpiteet kuvattuna mahdollisimman selkeästi
- Hakemusta laajemmat perustelut hankkeen tarpeellisuudelle
- Myös seuranta/jatkotoimien suunnitelma hyvä sisällyttää
 - Miten saatu hyöty ylläpidetään?

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

- Rahoitussuunnitelman tulee kattaa ilmoitetut kustannukset
- Avustuksen ulkopuolista rahoitusta yleensä 50 %
 - Oma rahoitus
 - Talkootyö, jos se sopii hankkeen luonteeseen (15 €/h tekijää kohden, traktorin tai moottorityökoneen käyttö lisäksi 30 €/h)
 - Kunnan avustus
 - Muiden yhdistysten rahoitus (esim. osakaskunta, kyläyhdistys)
 - Sponsorirytykset
- Ilmoitus hakijan arvonlisäverovelvollisuudesta
 - Yleensä yleishyödylliset yhdistykset eivät ole alv-velvollisia → arvonlisävero sisältyy hyväksyttäviin kustannuksiin

Yhteenvetona: Hyvä hakemus/hanke ...

- Edistää useita vesienhoidon ja lainsäädännön tavoitteita
- On kustannustehokas, saa aikaan pitkäkestoisen hyödyn
- On yleisesti hyväksytty ja kannatettu
- Ratkaisee juuri ko. vesistön ongelmia
- Omarahoitusosuus hanskassa

Hankkeen lupatarpeen arviointi

- Osa kunnostustoimista voi olla luvanvaraisia
 - Taustalla mm. vesilaki, ympäristönsuojelulaki, luonnonsuojelulaki
 - ELY-keskuksesta tulee pyytää lausunto hankkeen lupatarpeesta, jos suunnitellulla toimenpiteellä saattaa olla **haitallisia vaikutuksia**, tai se **loukkaa yleistä tai yksityistä etua**
 - Lausuntopyynnön liitteeksi tarvitaan hankesuunnitelma, jossa eritellään kunnostusmenetelmät, hankkeen tavoitteet sekä mahdolliset hyödyt ja haitat
 - Lausunnon antoaika 30 vrk
 - Lausunto on hakijalle maksuton
 - kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi
- ELY arvioi lupatarpeen, lupaviranomaisena Aluehallintovirasto

Esimerkkejä tilanteista, joissa lupatarve on syytä arvioida tai lupa tarvitaan

- Järvelle suunnitellaan kemikaalikäsittelyä
- Alue on Natura 2000 –verkostoon kuuluva luonnonsuojelualue
- Alueella esiintyy luontodirektiivilajeja tai niiden elinympäristöjä
- Ruoppaus vaatii luvan, kun läjitettävää massaa yli 500 m³
- Vedenkorkeuden pysyvä muutos vaatii luvan
- Osa toimista vaatii ilmoituksen, mutta ei lupaa
 - Koneellinen niitto ja ruoppaus (massamäärä alle 500 m³)

Rahaa tuli – mitä sen jälkeen?

- Oleellisista muutoksista ilmoitettava viipymättä ELY-keskukselle
 - Aikataulumuutokset joko hankkeen toteutuksessa tai maksatuksessa, esimerkiksi:
 - Hankkeen aloitus viivästyy tai hanke kestää hakemuksessa esitettyä kauemmin
 - Viimeinen maksuspäivämäärä siirtyy tai halutaan useampi maksuserä
 - Hankkeen sisältö muuttuu, esim. joku suunniteltu toimenpide siirtyy seuraavaan vuoteen

Maksatus ja raportointi

- Avustus maksetaan jälkikäteen tuen saaja osoittamien menojen mukaan
- Voidaan maksaa yhdessä tai useammassa erässä
- Avustus voidaan maksaa vain, mikäli avustuksen myöntövaiheessa olleet myöntämisedellytykset ovat edelleen voimassa maksatusvaiheessa
- Hyväksyttäviä kustannuksia ovat vain päätöksessä hyväksytyinä toteutusaikana syntyneet kustannukset

Maksatus ja raportointi

- Maksuhakemus voidaan toimittaa sähköisesti suoraan ELY-keskuksen kirjaamoon ELY yleislomakkeen liitteenä. Lomakkeen lisäksi tulee toimittaa täytetty maksatushakemus allekirjoitettuna ja skannattuna sekä tarvittavat liitteet myöskin mukaan skannattuna.
- Jos avustushakemus on jätetty sähköisesti aluehallinnon asiointipalvelun kautta, myönteisen päätöksen jälkeen maksatushakemus voidaan jättää asiointipalvelun maksatus-välilehden kautta
- Voit lähettää maksatushakemuksen myös postitse KEHA-keskuksen maksatusyksikön toimipaikkoihin, niiden yhteystiedot löytyvät KEHA-keskuksen verkkosivulta.

Maksatus ja raportointi

- Maksuhakemuslomakkeelle on merkitty tarvittavat liitteet
 - ote kirjanpidosta tai menoerittely
 - kopiot työmaapöytäkirjoista, jos kokouksia on pidetty maksujaksolla
 - ympäristö- ja rakennusluvut, esim. ruoppaus- ja niittoilmoitus
 - ruoppaus- ja niittoilmoitukset tehtävä vähintään 30 vrk ennen töiden aloittamista
 - urakka- ja vuokrasopimukset
 - maanomistajien suostumukset
 - talkootyölomake

Maksatus ja raportointi

- Tuen maksamisen edellytyksenä on, että menot ovat tuensaajalle osoitettuja, tuensaajan maksamia ja kirjanpitoon vietyjä, tai niistä on koottu menoerittely
- Viimeisen maksatushakemuksen yhteydessä on toimitettava hankkeen loppuraportti hankkeen toteutuksesta, tuloksista, kustannuksista ja mahdollisista jatkotoimenpiteistä

Ensi vuoden avustukset haetaan nyt

- **Hakuaika käynnissä NYT, 2.12.2019 saakka**
- Hakulomake ja ohjeita löytyy ELY-keskuksen sivuilta
- Sähköinen hakutapa suositeltava, myös tulostettava lomake
- Hakemus toimitetaan ELY-keskuksen kirjaamoon, kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi
- www.ely-keskus.fi > Palvelut > Rahoitus ja avustukset > Ympäristö > Harkinnanvaraiset valtionavustukset vesien- ja merenhoidon sekä vesistö-, vesitalous- ja kalataloustoimenpiteiden toteuttamiseen

Muita rahoituslähteitä

- ELY-keskuksen E-vastuualue ja Leader-ryhmät
 - Maaseudun kehittäminen
 - Kalatalouden edistäminen
- Hallituksen kärkihankkeet
 - Biotalousedistäminen
- EU-hankerahoitus (Life-ohjelma)
 - Laaja-alaisiin, monitavoitteisiin hankkeisiin
- KEMERA-rahoitus
 - Metsätalouden vesiensuojeluun

Pirkanmaan Leader-ryhmät

Hyödyllisiä linkkejä ja lisätietoa

- Avustuksista yleisesti
 - <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/rahoitus-ja-avustukset>
 - https://www.ym.fi/fi-FI/Ministerio/Rahoitus_ja_avustukset
 - <https://www.ym.fi/vedenvuoro>
 - <https://mmm.fi/vesi/rahoitus>
 - www.rahatpintaan.fi
- Harkinnanvaraisista vesistöavustuksista
 - <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/avustukset-vesisto-ja-kalataloushankkeisiin#.WAXIb8u7qpp>
 - www.ym.fi/harkinnanvaraisetvaltionavustukset
 - <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150714>
- Avustusten maksatuksesta
 - www.keha-keskus.fi

■ Maatalouden tuet

- <http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijä/Documents/kosteikko.pdf>
- <http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijä/Documents/ei-tuotannolliset.pdf>
- <http://maaseutuvirasto.mobiezone.fi/zine/192/article-4408>
- <http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijä/Documents/luomu.pdf>
- <http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijä/Documents/ymparistokorvaus.pdf>
- <http://maaseutuvirasto.mobiezone.fi/zine/192/article-3991>
- <http://maaseutuvirasto.mobiezone.fi/zine/192/article-4349>
- <http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/Documents/Ymp%C3%A4rist%C3%B6korvaus.pdf>

■ Metsätalouden tuet

- <http://www.metsakeskus.fi/metsatalouden-tuet#.VzYMI8tf1ow>

■ Leader-ryhmät

- <http://leadersuomi.fi/>

■ Kalatalouden avustukset

- <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/avustukset-vesisto-ja-kalataloushankkeisiin#.WAXIb8u7qpp>
- <https://merijakalatalous.fi/>
- <https://merijakalatalous.fi/tuen-hakeminen/>
- <https://merijakalatalous.fi/meri-ja-kalatalousrahasto/kalatalouden-paikalliset-toimintaryhmat/>

■ EU Life –ohjelmärahoitus

- https://www.ym.fi/fi-FI/Ministerio/Rahoitus_ja_avustukset/Life_rahoitus
- https://ec.europa.eu/environment/basics/natural-capital/life/index_fi.htm
- <https://ec.europa.eu/easme/en/life> (englanniksi)

- **Kunnostushankkeiden luvan tarve ja luvitusprosessi**
 - https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Luvat_ilmoitukset_ja_rekisterointi
 - https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Luvat_ilmoitukset_ja_rekisterointi/Vesilupa
 - <https://www.avi.fi/web/avi/ymparisto>
 - <https://www.avi.fi/web/avi/vesiluvat>
- **Ajantasainen lainsäädäntö**
 - <https://www.finlex.fi>

Kiitos